

Sygn. akt IV U 901/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dorota Załęska

Protokolant: staż. Sylwia Kulawiecka

po rozpoznaniu na rozprawie

w dniu 19 stycznia 2016 roku w Sieradzu

odwołania Z. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z dnia 21 września 2015 r. Nr (...)

w sprawie Z. D.

przeciwko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o emeryturę

1.zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje Z. D. prawo do emerytury od 20 czerwca 2015 roku.

2.usuwa, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt IV U 901 /15

UZASADNIENIE

Decyzją z 21.09.2015r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił Z. D. prawa do emerytury na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w związku z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), z uwagi na nieudowodnienie co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji w.w wnosila o zaliczenie do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w (...) Zakładach (...) od 6.10.1977 – 30.04.1989 i przyznanie prawa do emerytury.

W odpowiedzi organ rentowy podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji wnosil o oddalenie odwołania wskazując, że na wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach, w/w udowodniła wskazując, że na wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach, w/w udowodniła 6 lat, 2 miesiące i 20 dni.

Sąd Okręgowy ustalił:

Z. D. urodziła się (...)

Od 6.10.1977r., przez okres niecałego roku wnioskodawczyni uczęszczała do przykładowej szkoły zawodowej, z której zrezygnowała ze względów finansowych.

W okresie od 20.06.1978 – 30.04.1989, Z. D. była zatrudniona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Zakładach (...) na stanowisku tkaczki w wydziale tkalni odtworzeniowej.

Zakład produkował materiały pościelowe, drelich biały, teksas, obrusy, płótno adamaszkowe.

Wnioskodawczyni pracowała w wydziale tkalni, początkowo na 3 zmiany, później na 2 zmiany, w systemie akordowym, także w soboty i wykonywała pracę na krosnach czółenkowych. Początkowo obsługiwała 12 krosien, a następnie 14.

Przed pierwszym porodem, tj. 24.03.1980r., przez okres około 3 - 4 miesięcy Z. D. pracowała w bufecie. Następnie 03.08.1981r. Z. D. urodziła drugie dziecko, a trzecie 15.08.1982r. Po wykorzystaniu urlopów macierzyńskich, odwołująca powróciła do pracy ponownie na stanowisko tkaczki.

W zakładzie była jedna hala tkalni, początkowo z 3 blokami krosien po 3 zespoły tkaczek, a później z 4 blokami krosien. W każdym bloku były 4 rzędy krosien. Innych maszyn nie było. Każda tkaczka obsługiwała 14 krosien, na których były zamontowane liczniki rejestrujące ilość wyrobionego metrażu na danej zmianie.

Na zmianie pracowało 4 - 5 tkaczek w zespole na każdym bloku. Każdy zespół miał swojego brygadzystę i mechaników i jednego mistrza na zmianie. Mistrzem wnioskodawczyni był P., a K. M. (1) był mechanikiem krosien.

Na zmianie byli także zatrudnieni ślusarze, elektrycy, klimatycy, pomoce tkacza, sprzętaczkę usuwającą kurz i pył.

Praca w tkalni odbywała się w kurzu i hałasie. Podczas pracy, tkaczki miały w uszach specjalistyczną watę, albo korki. Były też stosowane słuchawki. Nie było dodatków za pracę w szczególnych warunkach (**zeznania świadków K. M. (2), K. M. (1), zeznania wnioskodawczyni zawarte na nagraniu CD – 00:21:08 – 00:48:42 k. 18/akta sprawy; uwierzytelnione kserokopie dokumentów osobowych, tj. umowy o pracę, angaże k. 7 – 11, świadectwo pracy k. 4/akta ZUS**).

W dniu 16.06.2015r., Z. D. złożyła w ZUS wniosek o emeryturę (**wniosek/akta ZUS**).

Po rozpoznaniu wniosku, ZUS uznał za udowodnione łącznie 20 lat, 11 miesięcy i 22 dni okresów składkowo – nieskładkowych, w tym 6 lat 2 miesiące i 20 dni w szczególnych warunkach od 1.11.1991 – 31.12.1998 z wyłączeniem okresów niezdolności do pracy (**karta przebiegu zatrudnienia k. 15/akta ZUS**).

Decyzją z 21.09.2015r. odmówiono Z. D. przyznania prawa do emerytury (**decyzja k. 16/akta ZUS**).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i w postępowaniu przed organem rentowym.

Ustalenia dotyczące charakteru pracy wnioskodawczyni w (...) Zakładach (...), Sąd oparł na zeznaniach świadków K. M. (2) (tkaczki), K. M. (1) (mechanika krosien), zatrudnionych razem z wnioskodawczynią w w.w zakładzie oraz zeznaniach wnioskodawczyni. Zeznania są spójne, logiczne, nie zawierają sprzeczności i zdaniem Sądu stanowią wiarogodny dowód w sprawie. Organ rentowy ich nie kwestionował. W poczet materiału dowodowego Sąd przyjął także uwierzytelnione dokumenty osobowe, tj. angaże, umowy o pracę. W świetle materiału dowodowego nie budzi wątpliwości, że w okresie 20.06.1978 – 30.04.1989, z wyłączeniem pracy w bufecie przez ok. 3 - 4 miesięcy przed pierwszym porodem, odwołująca pracowała jako tkaczka w wydziale tkalni odtworzeniowej, przy obsłudze krosien w zapyleniu i w hałasie.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołanie Z. D. zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009, Nr 153, poz. 1227 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

Z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że zawarte w nim sformułowanie: po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, odnosi się wyłącznie do wieku emerytalnego określonego w tych przepisach - bez odwoływania się do pozostałych wymogów związanych z tym wiekiem. Przesłankami nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 są zatem:

- 1) osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999 r. okresu składkowego i nieskładkowego 25 lat dla mężczyzn i 20 lat dla kobiet;
- 2) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn i 60 lat dla kobiet. Skutkiem odesłania do przepisów dotychczasowych zawartego w art. 184 ust. 1 pkt 1 jest stosowanie wprost przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z jego §3 i §4 pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury jeżeli łącznie spełnia warunki: kobieta jeżeli osiągnęła wiek 55 lat, ma wymagany „okres zatrudnienia” 20 lat, w tym przepracowała co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie z §2 ust. 1 cyt. rozporządzenia konieczne jest, by praca taka wykonywała była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

W wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia RM z 7.02.1983r., w dziale VII, pod poz. 4, wymienia się prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych, a tę bez wątplenia wnioskodawczyni jako tkaczka wykonywała w okresie od 20.06.1978 – 30.04.1989, z wyłączeniem 3 – 4 miesięcy pracy w bufecie.

Posługując się pomocniczo przepisami resortowymi, wskazać należy, że w wykazie A zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 7 z dnia 7.07.1987r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach (...), w dziale VII, pod poz. 4 pkt 7, wymienione jest stanowisko tkacza.

Odnosząc się do okresów związanych z urlopami macierzyńskimi, z których odwołująca korzystała po urodzeniu 3 dzieci, to utrwalone w doktrynie jest stanowisko, że art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ustanawia odrębną, niż wymieniona w art. 32 tej ustawy, kategorię ubezpieczonych i znajduje zastosowanie do innych stanów faktycznych niż określone w art. 32 ust. 1 i art. 46 ust. 1 ustawy, albowiem art. 184 ust. 1 nie odsyła w zakresie warunków nabycia przez zatrudnionego w szczególnych warunkach prawa do wcześniejszej emerytury do art. 32, lecz ustanawia własne przesłanki nabycia tego prawa (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2007 r., II UZP 14/06, OSNP 2007/13-14/199, wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 lipca 2007 r., I UK 62/07, OSNP 2008/17-18/269 i z dnia 6 grudnia 2007 r., I UK 132/07, Lex nr 621798).

Biorąc pod uwagę powyższe, w niniejszej sprawie nie znajduje zastosowania przepis art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązujący od dnia 1 lipca 2004 r. Skoro przepis art.

184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odsyła do art. 32 ustawy jedynie w zakresie przewidzianego w nim wieku emerytalnego, to przepis art. 32 ust. 1a nie ma zastosowania do ubezpieczonych ubiegających się o przyznanie wcześniejszej emerytury na podstawie przepisu przejściowego, jakim jest art. 184.

Sąd Najwyższy w wyroku z 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09 (OSNP 2011/19-20/260) wskazał, że osiągnięcie do 1 stycznia 1999 r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od 1 lipca 2004 r.

Jeśli zatem wnioskodawczyni na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS posiadała wymagany do uzyskania prawa do emerytury w wieku obniżonym ogólny staż ubezpieczeniowy w wymiarze co najmniej 20 lat oraz co najmniej 15 lat okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a nie spełniała wówczas jedynie warunku wieku, to okres pracy w warunkach szczególnych musiał być rozumiany w sposób, jaki był ukształtowany przed wprowadzeniem ust. 1a pkt 1 do treści art. 32 ustawy, gdyż wymaga tego zasada ochrony ekspektatywy prawa do emerytury (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09).

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1 i 1 a cyt. ustawy, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczeń (...) po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie na etapie postępowania przed ZUS, nie było możliwe ustalenie przesłanki stażu pracy w szczególnych warunkach, co zostało dopiero wykazane w toku postępowania odwoławczego, na podstawie zeznań świadków, zeznań wnioskodawczyni w powiązaniu z dokumentami z akt osobowych. W związku z tym należało uznać, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania zaskarżonej decyzji.

Z przytoczonych wyżej powodów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴§2k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając Z. D. prawo do emerytury od daty wniosku, tj. 20 czerwca 2015r. (pkt 1 wyroku), ustalając jednocześnie, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (pkt. 2 wyroku).